

מסכת נזיר דף יא.

• משנה, גמרא

| מזוגו לו את הכוס, ואמר, הריני נזיר ממנו (מן הכוס),                                                                                                                                                                                                                     | ואם שיכור הוא, ואמר הריני נזיר ממנו,       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| הרי זה נזיר, וכל דיני נזירות עליו,                                                                                                                                                                                                                                     | אינו נזיר, דכאילו אמר הרי עלי קרבן הוא (1) |
| <p>וכן מעשה באשה אחת שהיתה שיכורה, ומזוגו לה את הכוס, ואמרה הריני נזירה ממנו, ואמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא לומר הרי עלי כוס זה כקרבן, ולא נאסרה אלא באותו כוס בלבד (1)</p>                                                                                            |                                            |
| <p>(1) שדרך בני אדם להפציר בשכור שישתה, ועתה אינו רוצה לשתות, ואומר נזיר הוא לסלקם מעליו, שאם לא יאמר נזיר הוא, ירא שיביאו לו כוס אחר, לכך אומר נזיר לסלקם לגמרי מעליו, ובאמת לא נתכוון אלא לאסור כוס זו, אבל כשאינו שכור, אין דרך להפצירו, ולכך אומר דנזיר מכולהו</p> |                                            |

• סיכום

| מזוגו לו את הכוס, ואמר, הריני נזיר ממנו, |                                        |
|------------------------------------------|----------------------------------------|
| אם אינו שיכור,                           | ואם שיכור הוא,                         |
| הרי זה נזיר, וכל דיני נזירות עליו,       | אינו נזיר, ולא נאסר אלא באותו כוס בלבד |

מסכת נזיר דף יא.

• משנה

|                                                                                                                                   |                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| 1. "הריני נזיר על מנת שאשתה יין ומיטמא למתים",                                                                                    |                                       |
| הרי זה נזיר, ואסור בכולן,                                                                                                         |                                       |
| 2. "יודע אני שיש נזירות, אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין",                                                                         |                                       |
| כלומר שאר הלכות קבלתי עלי, לבד מאיסור יין שלא קבלתי, לפי שלא ידעתי שנזיר אסור ביין,                                               |                                       |
| הרי זה אסור,                                                                                                                      | ורבי שמעון מתיר,                      |
| לרבנן הוי נזיר לטעמיהו דלעיל,                                                                                                     | ואזיל לטעמיה דאמר (לעיל נזיר דף ג:)   |
| דאפי' לא נדר אלא מחד, הוי נזיר ואסור בכולן,                                                                                       | אינו נזיר עד שיזיר מכולן, ומותר בכולן |
| 3. "יודע אני שהנזיר אסור ביין, אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי, מפני שאין אני יכול לחיות אלא ביין", או "מפני שאני קובר את המתים", |                                       |
| כלומר שאיני יכול לחיות בלי יין, או שאני צריך לטמאות בהם וליטפל בהן בשכר מחמת דוחק,                                                |                                       |
| ולכך לא היה בדעתי לקבל איסור יין או טומאת מתים,                                                                                   |                                       |
| הרי זה מותר,                                                                                                                      | ורבי שמעון אוסר                       |
| ובגמ' פריך דאיכא הוה ליה למיתני                                                                                                   |                                       |

• גמרא - וליפלוג ר' שמעון נמי ברישא...

| קושית הגמרא, וליפלוג ר' שמעון נמי ברישא?                                                                                                                  | 1. "הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומיטמא למתים" | 2. "יודע אני שיש נזירות, אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין" | "על מנת.."                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------|
| ר' יהושע בן לוי חלוק היה ר"ש אף ברישא                                                                                                                     | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן ר' שמעון - מותר בכולן     | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן ר' שמעון - מותר בכולן            | האי "על מנת" כחוץ דמי (2) |
| רבינא, תניא כוותיה דרבינא ר"ש מודה ברישא (1)                                                                                                              | לכ"ע אסור בכולן                                   | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן ר' שמעון - מותר בכולן            | "על מנת" תנאי היא         |
| (1) ר"ש מודה ברישא, משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה, דכי אמר הריני נזיר, חייל עליו נזירות לכל מילי, וכי אמר ע"מ, מטיל התנאי על מה שכתוב בתורה ובטל התנאי |                                                   |                                                          |                           |
| (2) האי ע"מ כחוץ דמי, כאילו אמר הריני נזיר מכל מלתא חוץ מן היין, דלא הוי נזיר לר"ש דבעינן עד שידור מכולן                                                  |                                                   |                                                          |                           |

## מסכת נוזר דף יא

- והאמרת רישא אסור ור"ש מתיר...

| קושית הגמרא, והאמרת רישא אסור ור"ש מתיר?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 2. "יודע אני שיש נזירות, אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין" | 3. "יודע אני... אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי..." |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| אימא נמי...<br>תיפוך....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן<br>ר' שמעון - מותר בכולן         | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן<br>ר' שמעון - מותר בכולן    |
| ואיבעית אימא, לעולם לא תיפוך, כאן בנדר בכולהו, ואיתשיל בחדא (1)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן<br>ר' שמעון - מותר בכולן         | רבנן (ת"ק) - מותר בכולן<br>ר' שמעון - אסור בכולן    |
| ואיבעית אימא, לעולם לא תיפוך, ובנדרי אונסים קמיפלגי (2)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | רבנן (ת"ק) - אסור בכולן<br>ר' שמעון - מותר בכולן         | רבנן (ת"ק) - מותר בכולן<br>ר' שמעון - אסור בכולן    |
| <p>(1) <b>סיפא איירי באופן שקבל על עצמו נזירות גמורה, ואח"כ בא לשאול התרה שיהא מותר ביין או ליטמא במתים,</b><br/> והיינו דקתני בלשון המשנה אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי היין או ליטמאות למתים,<br/> <b>לרבנן,</b> כיון דנשתרי ליה חדא, משום הכי <b>מישתרייא ליה לכולהו,</b> דכאיסורו, כך היתירו,<br/> <b>כשם שנאסר</b> בכל איסורי נזירות בתחילת הנזירות <b>אפילו</b> כשקבל עליו רק <b>בחד</b> מענייני נזירות,<br/> כן <b>ניתר</b> בסוף הנזירות במה שנשאל רק על אחד מענייני נזירות,<br/> <b>ולרבי שמעון,</b> כי היכי דבתחלת הנזירות <b>צריך</b> שיזיר מכולן, גם בסוף הנזירות<br/> <b>צריך לשאול ולהתיר כולו,</b> ולכך אמר דהוי נזיר עד שישאל מכולן</p> |                                                          |                                                     |
| <p>(2) <b>בנדרי אונסין קא מיפלגי,</b> דזה חשיב אונס שאינו יכול לחיות בלא יין,<br/> <b>ובפלוגתא דשמואל ורב אסי, דתנן,</b> ארבעה נדרים התירו חכמים, נדרי זירוזין, נדרי הבאי, נדרי שגגות, נדרי אונסין,<br/> ואמר רב יהודה <b>אמר רב אסי,</b> ארבעה נדרים הללו, <b>צריכין</b> שאלה לחכמים, <b>ושמואל, אמר</b> דאין צריכין שאלה, דתנא קתני "התירו חכמים",<br/> ולכן <b>רבנן</b> דאומרים מותר בכולן סברי <b>כשמואל</b> דאין צריך שאלה מדרבנן, <b>ורבי שמעון</b> דאוסר, סבר <b>כרב אסי</b> דעדיין צריך שאלה מדרבנן</p>                                                                                                                                          |                                                          |                                                     |

- סיכום במחלוקת רבנן ור' שמעון אליבא דאיבעית אימא...

| הותר נזירותו | קבלת נזירות                        |                                     |
|--------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| רבנן         | אפילו אם קבל רק בחד מענייני נזירות | אפילו אם נשאל רק בחד מענייני נזירות |
| ר' שמעון     | צריך שיזיר מכולן                   | צריך לשאול ולהתיר כולן              |

- בענין נדרי זירוזין, נדרי הבאי, נדרי שגגות, נדרי אונסין

| דתנן, ארבעה נדרים התירו חכמים, |                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| נדרי זירוזין                   | כגון שהמוכר אומר קונם ככר זה עלי אם אתן לך חפץ זה בפחות מד' דינרין, ה"ז נדרי זירוזין, או קונם ככר זה עלי אם אתן לך יותר משני דינרים, ורצון שניהם לקנות בג' דינר, ה"ז נדרי זירוזין, |
| נדרי שגגות                     | כגון שאמר קונם ככר זה אם אכלתי היום, ושכח שאכל היום                                                                                                                                |
| נדרי הבאי                      | מפרש התם פירוש בנדרים (כד:)                                                                                                                                                        |
| ונדרי אונסים                   | מפרש בנדרים כגון שהדירו חבירו שיאכל אצלו ביום פלוני, ואירע לו אונס שלא יכול לבא אצלו                                                                                               |

## מסכת נזיר דף יא

• דברי התוס' (סוף דף יא עמוד א', שייך לעמוד ב')

(איבעית אימא, ברישא גבי מי שאמר לא ידעתי שהנזיר אסור ביין, איירי היכא שנזר רק מאחד הדברים)

(או שני דברים) שהנזיר אסור בהם, ומוכח שמעולם לא נתכוון לקבל על עצמו כל איסורי נזירות,

ובזה לרבנן דסבירא להו דאפילו לא נזר אלא מאחת מהן הוא נזיר, הכא נמי הוא נזיר,

ור' שמעון דסבירא ליה דלא הוא נזיר, הכא נמי לא הוא נזיר,

אבל בסיפא איירי באופן שקבל על עצמו נזירות גמורה, ואח"כ בא לשאול התרה שיהא מותר ביין או ליטמא במתים)

והיינו דקתני (בלשון המשנה) אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי היין או לטמאות למתים,

(כיון) שאינו יכול לחיות בלא יין, או שלא יטפל בשכר למתים שזהו פרנסת ביתו,

לרבנן (דאמרי אפילו לא נזר אלא מאחת מהן, הוא נזיר, וכל דיני נזירות עליו, הוא הדין כשנשאל על דבר אחד מנזירותו, לא הוא נזיר כלל)

כיון דאישתל אחדא, משום הכי מישתרייא ליה לכולהו, דכאיסורו, כך היתירו,

כשם שנאסר (בכל איסורי נזירות) בתחילת הנזירות (אפילו כשקבל עליו רק) בחד מענייני נזירות,

כן נותר בסוף הנזירות (במה שנשאל רק על) אחד מענייני נזירות,

וכמו דפליגי התם פ"ג דנדרים (דף כה:) גבי מצא אוכלים תאנים, ואמר קונם הפירות עליכם, ונמצא אביו אחד מהן, והתיר נדרו,

ופליגי אי הותרו כולן או לא, ה"נ סברי רבנן (כמ"ד דהותרו כולן),

ואפילו למ"ד לא הותרו כולן, (התם) משום דהוי נדר ושבועה

(וסבירא ליה דעל כל אחד הוא נדר בפני עצמו, ולכך אם הותר אחד, לא הותרו כולן),

אבל הכא, כיון דתחילה הוה נזירות באחד (דהיינו שכל חיובי הנזירות נחשבין כאחד, ולכך אינו נזיר עד שיזור מכולן),

ה"נ סוף נזירות (אם התירו לו אחד מהן, הותר מכולן ולא הוא נזיר),

ור"ש (כי היכי דבתחלת הנזירות צריך שיזיר מכולן, גם בסוף הנזירות צריך לשאול ולהתיר כולו,

דדריש לעיל דאיסורי הנזירות אינם כדבר אחד, ולכך אמר דמי שקבל על עצמו נזירות מאחד מהן, לא הוא נזיר)

ס"ל אפי' למ"ד (דאם הותרו מקצתן) הותרו כולן (התם) היינו טעמא משום דסבירא ליה דהוי הכל נדר אחד),

ומ"מ הכא כיון (דאמר ר' שמעון) דאין נזירות באם לא יפרש לכולן (דכל אחד הוא נדר בפני עצמו),

כמו כן צריך שאלה לכולן, ונהי דנשאל על האחד, לא הותר השני (וכיון שלא הותר השני, לא הותר גם הראשון,

דאין נזירות לחצאין, ולכך אמר דהוי נזיר עד שישאל מכולן)

• תוס' ד"ה נדרי הבאי...

וא"ת, ומי דמי, התם בשעת הנדר לא ידע האונס, דהא סבור לילך ולאכול וגמר ונדר, ולהכי צריך לשאול מדרבנן למ"ד,

אבל הכא בשעת הנדר, ידע האונס, ומסתמא לא גמר ונדר, ואיכא למימר דלכ"ע לא בעי שאלה,

ומפ' ר"ת דמתניתין נמי איירי שהאונס בא אחרי כן,

כגון דבשעת הנדר היה בריא וחזק ויכול לחיות בלא יין, ולבסוף החליש,

או תחלה היה עשיר, ולא היה צריך ליטפל למתים, ולבסוף העני

מסכת נזיר דף יא:

• משנה

| "הריני נזיר, ועלי לגלח נזיר", ושמע חבירו ואמר "ואני, ועלי לגלח נזיר", (1)                                                                                                                                                                                                                 |                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| אם היו פקחים, מגלחין זה את זה, (2)                                                                                                                                                                                                                                                        | ואם לאו, מגלחין נזירים אחרים (3) |
| (1) כי "הריני נזיר" בעצמו חייב בנזירות ולהביא קרבנותיו, "ועלי לגלח נזיר" אחר, ולהביא קרבנותיו, השתא נזירות חייל עליה, ועתה צריך לגלח נזיר אחר ולהביא קרבנותיו, ושמע חבירו ואמר "ואני", פירוש ואני נזיר, "ועלי לגלח נזיר" אחר, חייל עליה נזירות, וגם תגלחת של נזיר אחר                     |                                  |
| (2) פירוש כל אחד ואחד יעשה נזירותו שלשים יום, ומביא קרבן בעבור חבירו, ומפטר, מידי דהוה אאיניש בעלמא אם היה מביא קרבן עבורו, שנפטר, וגם זה נפטר ממה שנדר לגלח לאחר, שהרי גלח לאחר, נמצא כי כל אחד לא יביא אלא קרבן א', ואפ"ה יצא נמי ידי שני נדרים, שהרי עשה נזירות שלשים יום וגילח לחבירו |                                  |
| (3) ואם לאו, שאין להם פקחות זה, אלא כל אחד הביא קרבן לעצמו, צריך לגלח לנזיר אחר, ולהביא קרבנותיו תחתיו                                                                                                                                                                                    |                                  |

מסכת נזיר דף יא:

• גמרא - אבעיא להו...

| איבעיא להו, שמע חבירו ואמר "ואני" ולא אמר עוד, מהו?                                                                                                    |                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>"ואני", על כוליה דיבור של הראשון משמע,</b><br/>         וחייב השני להיות נזיר ולגלח</p>                                                          | <p><b>או דלמא אפליגיה דדיבורא משמע,</b><br/>         ולא קבל עליו השני אלא או נזירות או תגלחת</p> |
| <p><b>ואם תמצי לומר אפליגיה דדיבורא משמע,</b><br/> <b>האם הוא קבלה על המחצית הראשונה (נזירות) או המחצית השניה (לגלח נזיר אחר ולהביא קרבנותיו)?</b></p> |                                                                                                   |

• תא שמע...

| תא שמע, "ואני ועלי לגלח נזיר", אם היו פקחים, מגלחין זה את זה,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>מדקאמר "ואני ועלי", שמע מינה "ואני" בלבד, משמעותו היא רק על חצי מהדברים ששמע,</p> <p>ומינה, כלומר גם זה תיפשוט ממתניתין, מדקאמר "ועלי לגלח", שמע מינה "ואני" על תחילת דיבורא משמע,</p> <p>שאילו היתה משמעות "ואני" על חצי השני (דהיינו לגלח נזיר אחר), היה לו לומר 'ואני, והריני נזיר'</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא, ממאי דהכי הוא,</b><br/> <b>לעולם אימא לך "ואני" אכוליה דדיבורא,</b><br/> <b>ואי משום "ועלי", דאם תקשה מדוע חוזר ואומר "ועלי לגלח נזיר",</b><br/> <b>אם כבר חייב על שניהם דהיינו נזירות שלו ולגלח נזיר אחר,</b><br/> <b>אענה לך דמאי קאמר "ועלי",</b><br/> <b>דהוא חוזר ומבטא את התחייבותו בהא מילתא,</b><br/> <b>וכאילו אמר 'הריני נזיר כמוך אף לכל מה שחייבת את עצמך,</b><br/> <b>דהיינו אף לגלח נזיר אחר', כמו דרך בני אדם לכפול לשון,</b><br/> <b>והוא הדין דאם לא אמר "ועלי לגלח נזיר",</b><br/> <b>דמחייב בנזיר ותגלחת אדיבור קמא,</b></p> | <p><b>דאי לא תימא הכי,</b><br/> <b>הא דקתני סיפא (במשנה דף יב): "הרי עלי לגלח חצי נזיר",</b><br/> <b>דהיינו לנדב עבור נזיר חצי מהקרבנות</b><br/> <b>שיביא כשגלח בסיום נזירותו,</b><br/> <b>ושמע חבירו ואמר "ואני עלי לגלח חצי נזיר",</b><br/> <b>התם מי איכא תרתין מילי,</b><br/> <b>והרי הראשון לא קבל עליו</b><br/> <b>אלא דבר אחד של חצי קרבנות של נזיר,</b><br/> <b>אלא על כרכך, מאי קאמר "עלי", לחזור בהא מילתא,</b><br/> <b>הכא נמי, כי קאמר "עלי", היינו לחזור בהא מילתא</b></p> |
| <p><b>אמר ליה רבא, הכי השתא, אי אמרת בשלמא רישא צריכא, לאשמועינן ד"ואני" לא קאי אלא אפלאגא דדיבוריה,</b><br/> <b>ואילו סיפא לא צריכא, ותנא סיפא דעלי, אע"ג דלא צריכא, אטו רישא דצריכא,</b></p> <p><b>אלא אי אמרת רישא לא צריכא, וכן סיפא לא צריכא, אמאי תני רישא דלא צריכא ותני סיפא דלא צריכא,</b></p> <p><b>ואלא מאי דרישא צריכא, ד"ואני" קאי על מחצית דיבורו הראשון, ולכן הוסיף ואמר "ועלי לגלח נזיר"</b></p>                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),  
 or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.